

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:
Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:
În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:
se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Asociațiuni economice.

(Urmare).

III.

Am vorbit mai sus despre niște îmbunătățiri în economia noastră rurală, care ar putea împedeca ruina totală materială și cu ea și cea morală a plugarului. În multe cazuri însă pe lângă toată buna voință și știința de a îmbunătăți metoda economiei sale, stă plugarilor o mare pedecă ce nu eartă aceste reformări. Mulți dintre cetitori vor fi zimbit la înșirarea noastră despre mijloacele de îmbunătățire așteptând că toate acestea sunt foarte frumoase și bune, însă pe lângă venitul plugarului anual de 1—200 fl. de unde poate el să-și cumpere o sămânță mai bună, un plug de fer, o mașină de treierat sau chiar un taur de soiu mai bun, care singur poate costa 300—500 fl. Și chiar să și fie în stare a cheltui atâta, avea-va el folosul dorit, va aduce aceste cheltuieli interesele recerute. Da, la proprietarii cei mari nu însă la plu-

garul nostru ce posedă numai vre-o câte-va jugere pământ. Cu toate acestea avem un mijloc la mână prin care putem produce ce unul singur nu este în stare. Înțelegem aci asociațiunile adecă în înțelesul general împreunarea mai multora spre un scop comun, ear' în fine împreunări cari au ținta de a produce sau a economiei ceva și a căror întindere și activitate, au câștigat cu timpul din nou o însemnătate foarte mare național-economică. Numai prin puteri unite, prin asociațiuni este posibil a zidi căi ferate, a împreuna țeri cu țeri și a sparge chiar munți, a susține fabricile cele multe etc. Ce este statul politic decât o asociațiune. Nu aparțin toți membri unui și aceluși cult religios de o asociațiune. Deci nu e de lipsă a vorbi despre importanța lor, faptele dovedesc. Ce avantajos este pentru acela, care poate întrebuința foloasele unei case de păstrare, a unei bănci de împrumuturi și asigurațiuni etc. și toate aceste institutii sunt zidite pe principiul asociațiunilor. Deci să ne unim și noi, să dăm mână cu mână a ne face și noi tari și vom cerceta deci

mai întâiu interesele noastre mai aproape și vom căuta a le și realiza pe cât se poate pe calea asociațiunii. Nu e vorba aci de întreprinderi mari la a căror participare se recer capitale mari din contră după cât ne iartă puterile și apoi: *»unde-i unul nui putere, unde-s doi puterea crește»*. Să nizuim ca și pe calea asociațiunii pe lângă spese mici să avem foloase mari să ne îmbogățim, apoi având bani escitare și te poți face învățat și numai cel cult poate fi liber. Până-ce vei fi sêrac în ziua de astăzi tot sclavul altuia vei fi. Deci mișcați-vă la lucru nu credeți călugărilor celor trândavi, car mai nainte scriau în așa numitele casini, că cu cât vei fi mai sêrac cu atâta mai curând și ușor vei dobândi fericirea Dumnezească. Au știut ei pentru ce scriu ei aceasta și mai cu seamă poporului român. În tot cazul ei au tras cel mai mare câștig din prostia poporului, și așa au și dat toată silița a o susține.

Ca să revenim iarăși la asociațiuni între plugarii noștri, voim a enara ca dovadă despre instituțiunea lor cea bună, numărul asociațiunilor între eco-

FOIȚĂ

A. VLĂHUȚĂ.

➤ DAN ✦

(ROMAN)

(Urmare)

(5)

Cum dracu nu ved oamenii aceștia cât sunt de uricioși și de ridiculi, așa liniși, înfrunzați și lustruți ca păpușele de porțelan! Și cu puțin necaz, își înfișe pieptenele în părul aspru, ce nu părea de loc dispus a se supune încercării lui de a-și alege o cărare în stânga, sfârși prin a-l da în sus cu mâna după obicei; își luă pălăria și eș.

III.

În cămașă, deschiat la gât, cu părul vâlvoi, foarte aprins și nădușit la față, Cesar Priboianu, stă la o masă plecat pe un teanc de foi pătrate de hârtie albastră, și scrie zorit articolul de fond. E gras, adecă pare gras, pentru că-i așa buhab la față, și voluminos, — ochii mici, verzi, duși în fundul capului, fruntea congestionată, nasul gros și puțin turtit la vîrf, o barbă roșcată și neîngrijată îi acopere mai mult de jumătate figura. El e directorul și primul redactor al ziarului *»Alarma»*. Singurul copil la părinți, fusese dat de mic într'un pension de fete, la Câmpulung, unde tată-seu avea o mică fabrică de apă gazoasă. Acolo și-a făcut el cele patru clase primare. Mă-sa îl răstăta și nu-l lăsa nici odată să se joace cu băieți de seama lui, ca să nu ia apucături rele. Băiatul creștea, ca o floare delicată într'o seară.

Era drăguț, cu minte, și la expoziția de lucru a pensionului, în totii anii avea și el horbote împletite, dantele și monograme cusute pe batiste de mînuța lui. Adus la București, fu pus într'un pension de băieți de astă-dată, cu toată părerea de rău a măsese, și învăța bine, — cam sficios la început, dar' s'a dat la brasă. Odată l'au prins băieții în dormitor, lucrând cu croșetul la o față mică de masă — ș'atâta l'au ris, că l'au desgustat pentru totdeauna de acest talent, care făcuse gloria copilăriei lui și la care mă-sa ținea așa de mult. După ce a trecut examenul de bacalaureat, s'a înscris la drept. Dar' acum era liber și viața de cafenea, ștregăriile cu prietini începură a l'atrage. La început farmecul necunoscutului, nevoia de a-și cheltui forța înmagazinată a tinereții lui virgine, în urmă deprinderea, lipsa de voință, descurajarea, acea opresiune

nomii din Germania și Austria și care număr se sue tot din an în an.

În Germania exclusive Elzas-Lotaringia există în prezent pe un teritor de 9154 mil. patr. 1467 asociațiuni bine organizate, va să zică una cu alta ar veni pe câte circa $6\frac{1}{2}$ (6.239) m. p. o asociațiune. Dintre provinciile ei Saxonia exceleasă cu câte o societate pe câte $\frac{7}{10}$ m. p., ear' prov. Posen cu câte o societate pe câte 16 m. p.

În Austria în 1875 (date mai noue nu ne stă la dispozițiune) au existat pe un teritor de 5447 m. p. 525 asociațiuni economice, dar' una cu alta pe câte $10\frac{1}{3}$ (10.376) m. p. o asociațiune. Stira a posedat pe câte $\frac{1}{3}$ (0.38) m. p. ear' Bucovina pe câte 95 m. p. o asociațiune.

Există și în Ungaria și Transilvania astfel de asociațiuni și deși nu ne stau date autentice la mână despre umărul lor, putem afirma, că sunt încă tare puține și care există cele mai multe nu corăspund chemării lor. Causa acestui fapt întristător trebuie căutată în prima linie în cultura spirituală ce a rămas înderept a locuitorilor patriei noastre, ear' a doua cauză e, că până acuma plugarii nostri parte nu au simțit trebuință de a se întruni, parte nu au fost bărbați care să străduiască o astfel de asociațiuni între ei. S'au aflat destui, cari au scris și au vorbit mult despre avantajul în genere unei astfel de întruniri însă puțini și-a dat silința să arete, că de unde și cum trebuie început lucru și cum trebuie continuat,

a timpului pierdut care se iasă din ce în ce mai greu pe cunoștința celor abătuți din cale, un fel de silă distrugătoare și de neîncredere în el, l'au făcut să-și peardă patru ani fără să se poată hotări a trece un examen. Un prietin, corector la »Steaua României« l'a luat odată la redacție ca să-i ajute. Când sa văzut stând la un colț de masă, și făcând și el ceva în cercul acesta de oameni importanți, cari țineau spiritul națiunii în virful condeiului lor, ceva cald par'că i-s'a ridicat dela inimă la cap, ș'a simțit trezindu-se în el un dor nedeslușit, o neliniște, care îi dădeau arsuri pe inimă, dorul de a fi și el ceva în lumea asta, de a se apuca și el de o treabă.

Peste câte-va luni făcea parte din redacție. Era cel mai entusiast, cel mai harnic și nu cel mai puțin inteligent dintre tinerii cari făceau cum se zice, bucătăria gazetei: traduceri, informații, dăi de seamă, cronici teatrale, din ce în ce mai bine scrise, — ce nu poate face un tinăr, la 20 de ani, când s'așterne cu dragoste și cu entusiasm

fără de a face pe plugarul nostru să peardă voia la o astfel de înaintare.

În următoarele vom încerca a delătura și aceasta pedecă, rugând însă pe stimatul cetitor a nu privi cele-ce voiu zice despre înființarea astorfel de asociațiuni, ca o receptă sau șablona după care are să se ea toți, din contră voim numai a arăta cum trebuie lucru început spre a fi coronat cu succes acomodându-se apoi fiecare după împrejurările locale, care în fiecare ținut sunt altele.

(Va urma).

Iubileul de 40 ani al „Familiei“.

—*—

Comitetul despărțământului orădan al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român a luat hotărîre de a aranja cu concursul tinerimii în Oradea-mare (Nagyvárad), la 9 Iunie 1904 st. n. cu ocaziunea iubileului de 40 ani al revistei »Familia« și al redactorului aceleia Dlui Iosif Vulcan membru al Academiei Române, următoarele festivități:

Serviciul divin la 9 ore dimineața în catedrala gr.-cat. română.

Festival la $10\frac{1}{2}$ ore a. m. în sala cea mare a hotelului „Arborele verde“. Cu următorul program: 1. Cuvânt de deschidere, rostit prin directorul despărțământului Nicolau Zigre. 2. Discurs festiv de Dr. Cornel Bulcu. 3. Felicitări. 4. Cuvânt de încheiere.

Banchet, la $1\frac{1}{2}$ ore în sala mare a hotelului „Arborele verde“. Inscriserile pentru participare se fac cu 24 ore mai nainte la dl Iosif Diamandi în Oradea-mare, o cuvertă 5 coroane.

Concert și reprezentație teatrală „Ruga dela Chiseteu“ de Iosif Vulcan aranjate de tinerimea română din Oradea-mare cu concursul

să facă ceva?.. Iși gesisse vocația. Acum părăsise cu totul gândul de a mai da pe la Universitate. Pleca dimineața și nu se mai întorcea acasă decât noaptea, de obicei foarte târziu și rupt de osteneală. Cea mai mare parte din zi o petrecea la redacție. Restul timpului, la birt, la cafenea, la berărie, și seara, de două-ori pe săptămână la teatru.

În viața de ziarist, adesea intră ca o par e necesară apucăturile acestea de boem.

Dar' într'o dimineață — tocmai când se gătea să easă, o birjă să opri la poartă, ș'o femeie naltă și slabă îi apăru în prag pe neașteptate — era mă-sa. A fost o scenă în adevăr sfâșietoare. O mamă care cade în genunchi înaintea copilului ei și'l roagă plângând, este poate cel mai mare și mai sfânt simbol de iubire, de jertfă și de durere, — și nu s'a găsit încă suflet de om să nu se cutremure și să nu se ridice din cea mai cumplită cădere, la glasul acestei divine rugăciuni.

A plâns, a plâns bietul băiat, cele mai

binevoitor al Domnișoarelor: Lucreția Mușan, Aurora Papp, Elena Papp, Silvia Papp, Lucia Plopu și Cornelia Sfurle. Seara la $8\frac{1}{2}$ ore precis în sala hotelului „Arborele verde“. Program detaiat seara la casă. După concert dans. Prețul de intrare: de persoană 3 coroane, de familie 7 coroane. Venitul curat e destinat pentru Biblioteca poporală a despărțământului orădan și augmentarea „Fondului de ajutorare“ al tinerimei.

Dl I. Kalinderu în Arad.

»Tribuna« din Arad aduce următoarea știre: De un șir de ani dl Kalinderu vizitează stabilitmentele industriale și agronomice din Ungaria. În excursiunile sale aduce cu sine o suită de funcționari dela Domeniile Coroanei române, cărora le premerge cu exemplu în neobosită lucrare. Țămp a fost însoțit de 4 funcționari, cu cari în a doua zi de Rusalii a asistat la serviciul divin și a făcut visita Preasfințitului episcop Ioan I. Papp. A vizitat domeniul contelui Zselenszky, domeniul prințului Sulkovszky, pepiniera statului din Arad, a plecat la Timișoara spre a studia mătăsăria din Timișoara, și de acolo a plecat spre N.-Beckerek comitatul Torontalului. A făcut mai multe cumpărări de cai.

Remarcăm un lucru și anume cum dl Kalinderu știe concorda poziția sa de preșident al academiei române, president al curții de cassatie, guvernorul domeniilor regale, cu lucrul greu fizic ce-l sêvârșește prin grajdurile și magazinele câte le vizitează fără a detrage aceasta din autoritatea sa academică și justițiară și înalta poziție la curtea regală română.

Dl Kalinderu și de astă-dată ca și mai nainte a fost primit și condus de directorul semin. R. Ciorogar.

calde și mai fecunde lacrimi ce i-au udat vr'odată obrajii lui palizi, și simțea că se duce cu ele tot întunerecul de pe mintea lui toată stricăciunea ce să depusese, în anii din urmă, peste inima lui bună, peste iubirea și castitatea copilăriei lui. După trei ani era licențiat în drept, dar' bieții părinți n'au avut parte să se bucure de succesele lui universitare. Mă-sa a murit la câte-va luni după acea dureroasă întâlnire, și în același an a murit și tată-sau. Îi rămăneau vr'o patruzeci de mii de franci. Ce și-a zis el? Banu-i cu dracu... Cine știe ce nebunie mē apucă într'o zi, și risipesc tot ce-a agonisit tata într'o viață de muncă. Să-mi iau ma bine un acaret. Și și-a cumpărat o casă în strada Fântâniei. A fost un an judecători de pace în capitală. Într'un proces pentru restituire de salariu, intentat de ministrul de justiție unui magistrat destuitit telegrafic, tinărul Priboianu printr'o sentință foarte bine motivată, a respins acțiunea ministrului ca nefundată. Atâta independență dela un judecător de ocol merită o atenție oficială, ca să ser-

DIVERSE

Semne de ploaie.

Rândunica zboară atînd pămîntul din când în când scoţînd sunete line, spărioase şi plîngătoare.

Păunul cântă.

Gâsca e neliniştită a-şi înălţa, şi scutura aripele acuşi, sare în apă acuşi ese.

În zori de zi ese numai o ţarcă din cuib.

Cocoşii, cântă sara de vreme ia culcuşul lor.

Oile sar mult şi se lovesc cu capetele.

Furnicile easă afară şi se adună cu miile la un loc.

Albinele se grăbesc des de dimineaţă să-şi culeagă miere şi nu sbor departe de stup.

Purecii muşcă mai mult ca altădată.

Soarele arde prea tare, muştele înghimpă prea mult.

Tutunul şi organismul omenesc.

Tutunul îşi are veninul dela mai multe materii, între cari prima e nicotina. Nicotina, a cărei cantitate în tutun e de 2—8%, este unul dintre cele mai puternice veninuri. Două picături puse pe limba unui dobitoac mai mic pricinuesc deja moarte. La om produce grele urmări chiar o singură picătură de nicotin, ear' 8 picături ar omori chiar şi un cal. O parte din nicotin trece în fum, altă parte e descompusă prin ardere. Fumul de tutun nu omoară, căci nicotina ajunge în gură în forma de vapori. Numai părţile nevăzute de nicotin vin în atingere cu peliţa umedă a gurei. Dacă ar fi gura rece, nicotina ar aduce moarte omului, precum aduce moarte la dobitoacele cu sânge rece, ca şerpi, broaşte, cărora suflându-le în faţa fum de tutun, le poţi uşor omori. Veninul tutunului nu influenţiază direct asupra organismului nervos, ca opiul şi alcoolul, fără să lase urme la locul de intrare în organism.

vească de exemplu tinerilor magistraţi; şi i-s'a dat: a doua zi a fost înlocuit. Inscris între advocaţi, prin munca şi cinstea lui, şi-a asigurat o mică clientelă, care îi aducea cincisute de lei pe lună. O, ar fi putut avea o clientelă mult mai numeroasă, dacă s'ar fi lăsat de gazetărie. Dar' aceasta era pasiunea lui — i-se părea că se născuse cu ea, îi umplea viaţa, şi din tot ce auzea şi vedea pe stradă, la tribunal, între prieteni, pe el nu'l mişca, nu'l interesa decât ceea ce ar fi putut constitui material pentru ziar. Gândurile observaţiile lui i-se formulau şi i-se aşezau în cap pe coloane de gazetă.

— Mă, nu ştiu, spunea el odată după a treia halbă de bere, da eu lumea asta o văd în şpalturi mă, şi toată prostia omească uite aşa o văd pe şpalt.

Şi desfăcîndu-şi braţul stîng, îşi fixa privirea în palma-i deschisă, cu aerul unui presbit care ceteste.

Acum îşi avea ziarul lui. În toate verile se ducea să petreacă două săptămâni la Câmpu-Lung. Un bun prieten a lui tată-seu

110.000 cultivători de mătăsă.

Din Szeg-zárd se anunţă un progres îmbucurător în cultivarea mătasei. Distribuţia ouălor de vermi de mătăsă tocmai acum se face la inspectorul de mătăsărit din Szegszárd, şi numărul cultivatorilor din anul acesta întrece cu mult numărul celor din anul trecut, când s'au ocupat cu cultivarea mătasei 107.702 familii, producînd 1.707.000 kgr. de gogoase. În proporţie cu câştigul producătorilor s'a ameliorat şi câştigul lucrătorilor din fabricile de mătăsă, cărora li-s'a plătit 1.700.000 coroane. Pentru producerea mătasei s'au plătit la finea anului trecut cor. 4.805.182. În vederea creşterii producţiei se înfiinţează în anul acesta fabrici de tors în Lugoj şi Mohács, ear' pentru Békéscsaba e în proiect înfiinţarea unei fabrici de dăpănat.

Bogăţia Europei.

Capitalul Europei, adică bogăţia sa totală, mobilară şi imobilară, se urcă la 1.175 miliarde. Principalele state se succedă în ordinea următoare: Anglia vine în cap cu 7.400 fr. de locuitor; apoi Franca cu 6.000; Olanda 4600; Belgia şi Germania 3.900; Austria şi Italia 2.500; Rusia 1.500.

Englita este ţara în care creşterea bogăţiei publice a fost mai repede în secolul al XIX; în Franca proporţia a fost mai mică.

Sporirea Reuniunilor de lăptării.

Ministrul de agricultură a publicat zilele scastea statistica reuniunilor de lăptării din care se învederează că numărul acestora în 7 ani de zile, s'a urcat la 517. Cu înmulţirea reuniunilor de lăptării s'a urcat în considerabil şi exportul untului. Valoarea untului exportat, cu toate că consumaţiunea internă se măreşte din an în an a trecut până acuma 10 milioane cor.

ea propus într'o zi să-l însoare cu fiica unui proprietar de acolo, şi pe când îi descria avantajele unei asemenea căsătorii: educaţia, frumuşea, zestrea fetei, perspectiva de a fi ales deputat în localitate, el, dînd din cap, şi cu toată serioşitatea, îi tăie vorba:

— Nu pot, nene Tache, degeaba mi-le supui, eu sunt însurat... am nevastă şi copii.

Şi temîndu-se să nu-i vie rău lui nene-seu Tache, care arăta o schimbare la faţă îngrijitoare, scoase din buzunarul dela piept ultimul număr din »Alarma«, şi bătîndu-l binişor cu palma, ca şi când ar fi mîngăiat obraji unui copil.

— Uite, vezi? asta-i familia mea, de acum... Fiecare om, nene Tache, cu slăbiciunile lui... aud?

Şi-şi plecă urechea, ca şi când i-s'ar fi făcut o obiecţie pe care n'a auzit-o: Aceasta însemna »să poşteşti să-mi răspunzi aici dacă ai ce«.

Ziarul era în al cincilea an. Cu ce plăcere povestea el originea acestei întreprinderi!

Vorbirea Metropolitului Meţianu

rostită în şedinţa dela 27 Maiu st. n. a
anchetei ministeriale conchetrată în
chestiunea reformei şcolare.

*Excelenţa Voastră Domnule Ministru!
Mult onorată anchetă!*

Din considerare la vîrsta mea înaintată, numai puţin pentru încunjurarea eventualelor neînţelegeri şi restălmăciri, binevoitji, vă rog, a permite, ca observaţiile, ce am a le face, să le pot preda în firul notiţelor mele scrise.

Cînd mult onorată anchetă, în virtutea poziţiunii şi a chemării mele, conform înalteilor datorinţe, ce le am, mă pregătesc a-mi face observaţiile referitoare la chestiunea, ce ne preocupă, o fac în reprezentanţa bisericii răsăritene ortodoxe române, care biserică a înfiinţat şi susţine aproape 2000 de şcoale, care în edificiile şcolare şi pentru provederea acelorora cu cele trebuincioase a investit milioane şi care în raport cu starea materială a poporului pentru susţinerea şcoalelor an de an contribuie cu sume enorme.

O fac mai departe ca fiu credincios al patriei, care aşi dori, ca bunăînţelegerea frăţească atât de mult trebuitoare între diferitele popoare ale ţerii, să o vîd neclintit stabilită şi asigurată pentru toate timpurile.

Trebue să declar însă înainte de toate, că observaţiile ce voi face, nu vor exhausta obiectul cu desăvîrşire şi nici nu se vor putea extinde la toate acele părţi ale proiectului de sub întrebare, cari, după modesta mea părere, sunt de excepţionat, căci — durere — acel proiect numai cu câte-va zile înainte de aceasta mi-s'a comunicat, cînd totodată am primit învitate la această anchetă şi astfel studiarea temeinică a acelei afaceri atât de importante, pentru mine a fost o imposibilitate fizică.

— Dela o vreme bag de seamă că dl director îmi aplica cenzura în toată regula. Nimic, nici o vorbă de rău, la adresa guvernului, nu se mai putea publica în »Steaua României«. Imi tăia ori-ce observaţie, ori-ce aluzie la adresa acelorăşi oameni, despre cari cu câte-va luni mai înainte, iubitul nostru director zicea în fiecare zi: »să nu-i cruţaţi, băeţi, sunt nişte canalii infecte«. În sfîrşit, viu eu într'o dimineaţă c'un articol la care muncisem două zile... da-l scrisesem nu mă încurasem. Mă rog, combăteam la cataramă; înfieram infamiile guvernului, — pentru-că, vezi D-ta, așa a lăsat Dumnezeu, pe semne, ca un guvern să nu poată fi de cît infam. Se uită în fugă pe manuscris şi odată-l văd că se încruntă la mine şi îmi zice: apăsînd pe cuvinte, îngrijat oareşi cum de încăpătînarea mea: Domnule, nu înţelegi, că noi, în situaţia în care ne aflăm, nu putem decât să sprijinim guvernul?

(Va urma).

Dar' cu toate acestea în preseara acelei zile mari și de adânc înțeles, în care aproape cu 1900 de ani înainte de aceasta Domnul cu puterea Sfântului Seu Duch a trimis în lume pe Apostolii Sei, ca tuturor oamenilor să le propovăduiască cuvântul pe limba lor proprie, eată cu mulțumită bucurosc ascultând învătarea Excelenței Sale, am venit în mijlocul Domniilor Voastre, ca față de proiectul de lege, ce ne stă înainte, să dau în general expresiune temerilor mele isvorite din sentimentul meu religios și din cel mai curat patriotism.

Imi susțin de altfel dreptul, ca observările mele mai amănunțite și meritoriale se le subștern mai târziu în scris Excelenței Sale Domnului Ministru spre binevoitoare luare aminte în considerare.

Înainte de ce ași trece la însuși proiectul de lege, Vă rog să-mi permiteți a face câte-va scurte reflexiuni referitoare la unele expresii aflătoare în motivarea proiectului.

Motivarea proiectului susține, că nu este de lipsă și nu ar fi nici motivat, ca comunele și confesiunile patriotice să fie lipsite de dreptul lor de a înființa și a susține școale.

Declarațiunea aceasta indirect conține în sine constatarea, că în patria noastră ar putea să existe și confesiuni nepatriotice.

Adânc întristat am cetit aceste cuvinte ale motivării, mult onorată anchetă, căci eu unul nu pot crede, că în această țară ar putea să existe și vre-o confesiune nepatriotică și fiindcă în special credincioșii bisericii mele consideră iubirea patriei între cele dintâi virtuți și astfel o urmează.

Și să mi-se ierte sensibilitatea, Mult Stimaiilor Domni, când nu pot să trec cu vederea aceea — de bună seamă neintenționată — greșală a motivării, că pe fii români ai acestei țări consequent îi numește »valahi«, deși toate legile în vigoare ale patriei noastre cunosc numai »popor român«, nu »popor valah«.

Nu pentru aceea amintesc momentul acesta, că doară însuși cuvântul »valah« ar cuprinde în sine vre-o dejosire, ci numai pentru-că această abatere dela usul sancționat prin lege ar putea ușor să producă neînțelegeri și îngrijiri neîntemeiate.

Trecând acum la însuși proiectul din întrebare, înainte de toate trebuie să dau expresiune convingerii mele că acest proiect de lege cu desăvârșire scoate afacerea școlară din cercul de competență al autonomiilor confesionale și nu le lasă confesiunilor decât numai datorința, să contribuie și dânsesele materialicește la susținerea școalelor elementare. *Prin aceasta se scoate din vigoare nu numai §-ul 8 al articolului de lege XX. din 1848, dar' chiar și §-ul 3 al legii fundamentale articolul IX. din 1868, care declară, că credincioșii greco-orientali sunt îndreptățiți a dispune independent în afacerile lor școlare.*

(Va urma).

DIN LUME

Ungaria. Comisiunea armatei a delegațiunilor ungare a adoptat ordinariul pentru armată, ear' comisiunea marinei a intrat în discuția specială a ordinariului marinei.

Austria. În comisiunea bugetară a delegațiunii austriace ministrul de finanțe a expus într'un exposeu partea finanțară a creditelor militare, declarând că administrațiunea finanțară este convinsă despre necesitatea creditelor militare ce se cer. Este vorba de 391 milioane coroane și aceasta sumă nu trebuie să surprindă, deoarece-este peste două din trei părți ale ei își au origina în conclusele deja existente ale delegațiunilor. De altă parte e vorba de resumaarea anticipativă de pozițiuni cum se cer ele în extraordinarii. Pozițiuni nouă se află numai în creditul pentru marină, pentru construirea de vase. Administrația militară se obligă a solvi prin decurs de 25 ani câte 27 milioane coroane la bugetul curent, prin ce ambele administrațiuni financiare vor putea acoperi interesele și amortisa împrumuturile ce vor face. Contribuabilii nu vor suferi nici o urcare a contribuțiunilor, pentru-că bugetul anual pentru armată va rămânea neschimbat. Pentru introducerea serviciului militar de doi ani, este necesară suma de 50 milioane coroane, ce asemenea a fost pusă în creditul cerut. Se vor emite titluri de rentă. Comisiunea bugetară a adoptat cu 12 voturi contra 5, creditele extraordinare pentru armată.

România. Sinodul s'a ocupat cu scrisoarea patriarhului din Constantinopole în care se cere pedepsirea fostului Metropolit Ghenadie, că a liturgisit în Macedonia în limba română. Sf. Sinod a decis ca să răspundă că Sinodul nu are cădere să controleze actele fostului Metropolit Ghenadie, care nu mai este membru al seu și este un simplu pensionar al statului, fiind liber a face ceea ce ar vol. În a doua parte a scrisorii Sinodul își exprimă dorința cătră Patriarhat ca să se permită Românilor macedoneni să se roage lui Dumnezeu în graiul lor, așa cum cer canoanele.

Rusia. După știrile mai nouă sosite de pe câmpul de războiu, Japonezii, după o luptă crâncenă de 5 zile, ar fi luat Kintschau și apoi Hanschau, pozițiuni întărite ale Rușilor. Lupta continuă mai departe. Deodată cu luarea Kintschau, care a fost apărat de Ruși cu mare îndrăzneală. Japonezii au început și un atac asupra Portului Arthur. Admiralul Togo blochează partea de Sud a peninsulei Kiaotung și armatele sale impresură tot mai mult Portul Arthur. În vederea puterilor mari ale Japonezilor ce încunjură Portul Arthur, generalul rus Stösel a dispus ca toți locuitorii ce pot purta arme să fie armați și înrolați în trupe. La Fenvangtseng 10 mii de Ruși să fi avut o luptă cu Japonezii; Rușii s'au retres lăsând 4000 morți și 1000 din ei au fost prinși.

Germania. Regele Alfonso al Spaniei a acceptat învătarea împăratului Wilhelm de a lua parte la manevrele din Altona. Din Berlin Regele va visita regimentul 3 de infanterie din Magdeburg, al cărui șef este. Tot-așa regele să aibă intențiunea a visita curțile din Munichia, Stuttgart, Viena, și eventual și cele din Koppenhaga și Stockholm.

Anglia. A. S. I. Archiducele Frideric din Austria va pleca pe la începutul lunii Iunie la Londra, pentru a înmanua în numele M. S. Impăratului Francisc Iosif insignniile dignității de mareșal austro-ungar M. S. Regelui Eduard al Angliei.

Turcia. La Constantinopole s'a dat de urma unui complot, a cărui scop era totala schimbare a stării de lucruri. În acest complot este compromis ginerele Sultanului dimpreună cu mai mulți demnitari dela Yldiz-Kiosk. Ei au fost arestați și s'a descoperit o voluminoasă corespondență secretă. Câți-va arestați au fost exilați în Asia-mică. Conspirația pentru moment pare a fi nimicită, se crede însă că aderenții mișcării contra Sultanului dispun de destule mijloace pentru o nouă încercare. — Poarta seamănă să fie decisă a recunoaște comunitățile române ce se constituiesc. Comunitatea din Monastir a început deja cu zidirea a două capele. În cercurile Patriarhatului se svonește că sinodul are intențiunea de a declara de simatic pe toți acei Români, cari se constituiesc ca comunități independente. »D«.

NOUȚĂȚI

Metropolitul Meșianu în apărarea bisericii și limbei naționale. În ancheta convocată de ministrul Berzeviczy în afacerea proiectului de reformă a învățământului a luat cuvântul Metropolitul Meșianu apărând drepturile limbei noastre naționale. Vorbirea a produs mare senzație în sinul anchetei fiind întrerupt mai de multe-ori înaltul prelat. Metropolitul și-a continuat vorbirea. Terminând a zis: »Puterea, care constrânge biserica la părăsirea limbii sale, ar atrage asupra sa osânda bisericii«.

Visitațiune canonică. Ilustrul Episcop al Lugoșului Dr. Vasile Hossu, însoțit de canonicul-prelat Inan Boroș, a vizitat la 21 crt. parochia din Oravița-română. După prânz a fost în Ticvanul-mic, Ticvanul-mare și Greovaț, pînă pretutindenea cuvântări sacre și vizitând cu de-îmăruntul biserica, școala, arhivul și vasele sacre.

Alegerea de deputat la Seghedin. Marți a fost alegerea de deputat dietal în I. cerc al orașului Seghedin, unde au candidat trei inși: br. Bánffy (uj-pärt), Bónay (liberal) și Becsey (independ.). Dintre acestia a isbutit b. Bánffy, ministrul-president de odinioară, cu o majoritate absolută de 115 voturi.

Foc. Vineri, în 27 Maiu pe la 11 ore înainte de amiază a isbutit foc în comuna Pricaz, în apropiere de Orăștie, — La sig-

nalul de foc dat în Orăștie, pompierii de aici s'au și dus la moment cu o pompă, cărea i-a succes a localiza focul. Au ars 3 case și 13 șuri cu toate edificiile din preajma lor. Mirare! că puțini din cei păgubiți au fost asigurați. — Ar fi timpul suprem ca comunele să se îngrijească de asigurări obștești, adecă unde toți sunt asigurați și vai! cât de puțin ar plăti unul, dacă toți s'ar asigura numai la societate bună!

*

Promoție. Dl Enea Papiu, fiul dlui protopop Ioan Papiu din Sibiu, a fost promovat doctor în ședințele juridice la universitatea din Cluj, în 26 Maiu n. 1904. — Felicitările noastre.

*

Mulțumită publică. Subscrisul, împlinesc o sfântă datorință aducând mult stimului domn *Victor Tordășianu*, referent consistorial, fost deputat congressional și actual deputat sinodal al cercului Ilia, cele mai călduroase mulțumite pentru *ajutorul de 40 cor.*, oferit mie ca împrumut la început anului școlar 1903/4 pentru a-mi putea face posibilă înscrierea în secțiunea pedagogică a seminarului »Andreian« din Sibiu. Aceasta sumă când am voit s'o restituți pe lângă cea mai mare mulțumită, dl deputat având în vedere starea materială a părinților mei, *mi-a ertat-o*, pentru ceea-ce îmi exprim și pe aceasta cale sentimentele de recunoștință. Sibiu, 11 Maiu v. 1904. Mariș Drăgan, ped. c. II., originar din Tătărești, com. Hunedoarei.

*

Bancnote false. Ministrul de comerț a atras atenția tuturor oficiilor postale din țară că în timpul din urmă circulează iarăși bancnote false à cor. 10— și le-a îndrumat a supune bancnotele ce li-se prezintă unei examnări minuțioase. Falsificatele sunt fabricate din hârtie ceva mai groasă decât bancnotele veritabile și au o culoare brunie. Ele poartă seria 1720 și numărul 003720. Văpșeaua roșie de pe ele se poate depărta cu apă.

*

Unsoari artificiale. Măcelarii din Timișoara au cerut prin intervenția Camerei de comerț de acolo pe ministrul de comerț să ridice taxa vamală pe unsoarea artificială în așa măsură ca să nu poată concura cu unsoarea naturală. Ministrul a respins cererea, pentru-că unsoarea artificială se produce pe seama claselor mai sêrace și din punctul acesta de vedere, n'ar fi corect a o scumpi prin taxe vamale ridicate.

*

Tragedia unei părechi logodite. Se depesează din Nyiregyháza: Eri a cauzat aici mare senzație soarta tragică a unei tinere părechi logodite. Un tânăr dintr'o familie de frunte, orbit de patima jalușiei, și-a omorât frumoasa-i mireasă și pe urmă și-a întors arma și asupra sa. Eroii nefericitei întâmplări sunt: Szabó Lajos, funcționar de bancă și tinera fată de o răpitoare frumuseță Kertész Janka, care abia număra 17 primăveri. Tinerii se iubeau cu multă patimă. Alaltăieri erau încă în Debrețin, unde fata împreună cu mamă-sa și-a cumpărat trusoul.

Seara s'au dus la teatru. Szabó Lajos eri dimineață a trimis un buchet de flori miresei sale și după aceea pe la ora 9 a cerșat pe viitorul seu cumnat profesorul Eltsche. Acolo a aflat-o și pe mireasă. Tânărul a rămas câte-va clipe singur cu dânsa și în intervalul acesta s'a întâmplat tragedia. Antecedentele nu se cunosc, dar' se dă cu socoteala că jalusa i-a dat în mâni armă nefericitului. Când la detunături cei ai casei au aleșat în odaie, în fața lor aveau priveliștea înfiorătoare a doi muribunzi, scăldați într'un lac de sânge. Câte-va clipe în urmă amândoi și-au dat sufletul.

*

Mântuit dela moarte. Un om oare-cândva desnădăjduit trimite inventatorului crucei duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967, dlui Albert Müller Budapesta V., Vadasz-u. 42, următoarea scrisoare de mulțumită:

Stimate Domnule Müller!

Înainte de toate te încunostințez, că sunt un om sêrac și boala m'a silit să intru într'un spital din Budapesta, apoi am stat 3 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. Fără ca să mă pot vindeca, ear' doctorii au pierdut nădejdea și eu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei dtale și am comandat-o purtându-o pe pept după-cum mi-ai scris. În timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mă simt sănătos și nu mi-e teamă că mor, pentru-că m'ai mântuit dta. Îți mulțumesc de mii de ori. Cu stima Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St.-Ivan (com. Bács-Bodrog) în 27 Aprilie 1904.

Crucea duple electro-magnetică R. B. Nr. 86967 costă numai 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de somn, batere de inimă, boala rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fiecare să se adreseze plin de încredere la dl Albert Müller Budapesta V., Vadasz-utca Nr. 42/G.

*

Premieri pentru plantarea de păduri. Pentru plantarea de păduri pe teritor sêrap, nășpos, făcută în 1903 pe teritorul comitatului Sibiu, ministrul de agricultură a asemnat următoarele premii: comunei Porcești 128 cor. Veștem 80, Căcova (în cercul Seleşte) 80, Sibiel 120, Vale 50, Orlat 168, Căhindeal 30, Săcsoate 40, Nocrich 32, Ludoș 120, Deal 192, Pianul-de-sus 220, Căcova (în cercul Sebcs) 80, Căpâlna 70, Laz 32, Răchita 220, Șibișel 112, Sasciori 50, Strugari 320, comunei bis. gr.-or. din Aciliu 40 cor. De tot 2184 cor.

*

Războiu între Englitera și Tibet. Din Londra s'au telegrafează, că după vestile ce s'au răspândit în capitală, un consiliu de miniștri va hotărî, ca Englitera să declare oficial războiu Tibetului. Corpul de expediție engles va fi întregit la 10.000 oameni din toate armele.

*

Țigani corturari hoți. Gendarmeria din Timișoara a pus mâna eri pe o bandă de țigani corturari, care trăia numai cu hoții. La ultimul târg mare din Lipova au furat mărunișuri: cu cari au umplut 6 trăsuri. Voiau tocmai să dispară, au fost însă opriți la hotar cu pradă cu tot, care face un bazar întreg.

*

Mama salvată. Asta-i loznica acelei scrisori ce o trimite un fiu recunoscător inventatorului crucei duple electrice R. B. nr. 86967, dlui Albert Müller din Budapesta str. Vadasz nr. 42/G. Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu-mi pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pentru-că dacă există în lume ceva ce are efect vindecător, este de sigur invenția dtale. Mama

a suferit 15 ani de stomac și avea dureri reumatice atât de mari, încât ne-am pierdut toată speranța ca mama să rămâie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-l putea mișca, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invenția dtale, crucea duple-electrică R. B. nr. 86967 și spre marea bucurie, mama după-ce a purtat crucea 4 săptămâni a părăsit patul și azi har Domnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Deci nu pot recomanda în deajuns invenția dtale tuturor, cari pătinesc de asemenea morburii, ca să și-o procure dela dta. Primește din nou cele mai sincere mulțumite, să te binecuvinteze cerul și să te recompenseze pentru invenția dtale. Cu deosebită stimă: George Parth din Barațca.

Războiul ruso-japonez.

Pe cum anunță zările din Tokio, *Japonezii au gonit pe Ruși din Nae unugulin, ear' după un asediu strașnic au luat cu asalt Kintșu.*

Din cartierul general rus se anunță, că Japonezii de nou au început să înainteze în Mancuria. Intre Fengvancieng și Liaoyang sunt concentrați 20.000 Ruși, cari să pregătesc pentru rezistență desperată. În Ansancian, Liaoyang și Haicieng sunt 10.000 Ruși. Lui »Daily Mail« i-se raportează, că deocamdată este vorba numai de operațiuni mai mici, ear' atacul general se așteaptă mai târziu.

Ulterior se confirmă, că orașul Kintșu a fost luat de Japonezi. Căderei orașului a premers o luptă crâncenă de două zile, în care Rușii cum vestește o telegramă din Londra, *au pierdut 4000 morți, ear' 1000 au fost vulnerați. Situația în Port-Arthur este desperată. Toți bărbații și ficiorii sunt involați. Provișiunea este pe sfârșite. Femeile și copii sunt adăpostiți în spelunci suterane.*

Ocuparea orașului Kin-tșu a costat mari jertfe pe Japonezi, dar' mari sunt pierderile și pe partea Rușilor. După cum se confirmă Japonezii au pierdut 3500 morți (și nu 12.000, cum vesteau Rușii) ear' Rușii 5000. Asaltul care s'a repetat în continuu curs de 16 ore, a fost foarte înverșunat, pe lângă care în privința vitejiei și al jertfei de sine nici un alt asalt din timpul mai nou nu se poate compara. Importanța lui este cu atât mai mare, că cu cât Japonezii de astă-dată au luptat pept la pept cu Rușii, și cum a dovedit rezultatul cu succes strălucit, spulberându-se astfel afirmarea, că Japonezii fiind în privința constituțiunii corporali inferiori Rușilor, nu ar îndrăzni să primească lupta decât numai dela distanță.

Rușii au părăsit *Nankvaling*. La *Lausiliku* au fost gonit de Japonezi din pozițiile lor întărite. Japonezii au luat 50 tunuri.

Generalul Kuropatkin la ordinul împăratesc înaintează grabnic spre *Port-Arthur* pentru a-l elibera, de vreme ce generalul japonez *Kuroki* înaintează

cu armata sa spre nord ciocnindu-se lângă Fengvangcieng cu o trupă rusă de 2000 oameni.

Să zice că Portul-Arthur nici dinspre mare, nici dinspre uscat nu poate fi cucerit. Ca să-l cucerească le-ar trebui o armată de cel puțin 150 000 oameni. Portul-Arthur nu poate fi silit să capituleze nici prin foame, deoarece sunt adunate acolo enorme cantități de proviziuni.

După »Daily News« garnisoana rusească din Port-Arthur e de 20.000 oameni și e provăzută cu toate cele trebuincioase pe timp de 7 luni. Numărul soldaților în forturile de nord e complet. Tunuri și munițiuni sunt în abundență. Moralul trupelor este bun.

Ziarului »Chronicle« i se anunță dela Tokio, că Japoneseii sunt decise a începe asediul Portului-Arthur, pe la mijlocul lui Iunie.

Armata principală rusească este în marș. Kuropatkin, la ordinul Zarului, înaintează spre Sud. Japoneseii merg spre întimpinarea Rușilor. Se așteaptă o luptă mare.

Din Liaoyang se anunță, că în ultimele zile au fost numeroase ciocniri între Cazaci și dragoni japonezi. Detașamentele japoneze au suferit pierderi însemnate.

Orginul Companiei germane asiatice »Asien« scrie, că maiorul Runkel, atașatul german trimis pe câmpul de războiu, a dus generalului Kuropatkin numeroase scrisori dela împăratul Wilhelm.

Amiralul Togo bombardează din nou Portul-Arthur și forturile.

»Journal de Paris« primește din Petersburg știrea pozitivă, că armata lui Kuropatkin înaintează în marș forțat spre Sud și că actualmente se află la o distanță de 60 verste de Kintschou.

CALENDAR ECONOMIC.

Ce să facem în Iunie?

In grădina de pomi. În timp uscat și secetos udă cu îngrijire straturile de sămânță și pomișorii tineri. Grădina de pomi să se țină curată, adică să se plivească și sape adese-ori de buruienile ce înăpădesc pomii. Legăturile altoilor trebuiesc slăbite, ear' vlăstarii pădureți îi depărtează.

In grădina de legumi. Pentru trebuințele de toamnă și iarnă încă mai putem sămăna legume. Legumele ca mazerea, cartofii etc., se sapă adunând pământul în jurul rădăcinilor lor. De pe paturile calde se pot depărta feres-trile și coperișele cu desăvârșire. Lipsind ploaia, udatul se ne fie lucrul de toate zilele.

In vie. Dacă nu s'a efectuit alegerea vlăstărilor să se îndeplinească,

depătându-se vlăstarii cari nu sunt de lipsă, cu cea mai mare îngrijire. Cei rămași se leagă pe pari și astfel să pregătește viia pentru a doua săpătură. Să nu uităm stropirea contra peronosporei.

In câmp. În această lună trebuie terminat cu sămănarea inului, și dacă se mai poate mai sămănam în pământ unele plante de nutreț. Pentru resădirea tutunului acum e timpul cel mai potrivit. Se sapă cucuruzul, cartofii și curechiul. Pentru sămănăturile de toamnă pregătește ogorul. Cosește iarba și trifoiul în floare. Pentru secerat pregătim și procurăm de pe acum uneltele de lipsă.

Vitele să nu pășuneze pe locuri umede, ca să nu se umfle. Mânzii trebuie înțărcați. Claponii acum se curăță.

In stupină să se țină cea mai mare curățenie. De umblă furnicile la coșnițe, împedecă le calea, ungând cu petrol scândura pe unde să urcă.

A v i s.

Deschiderea băilor de sare și iod dela *Albele* situate lângă stațiunea *Szerdahely Sos-fürdő* 5 klm. dela *Mercurea* (Erd. Szerdahely) s'a făcut în mod festiv Duminecă la 29 Maiu 1904 st. n.

Acele băi se potrivesc mai ales pentru boale cronice, reumatice, scrofulose, anemice, boale de nervi, îndeosebi au aceste băi eminent efect vindecător la boalele de femei metrită cronică, endometrită, peri și parametrită, scurgeri, etc. ca și la resorpțiunea exunpatelor după pleurită (aprinde de pelița coastei), pertyphiță (aprinde de infestinul gros).

Afară de aceea mărește pofta de mâncare.

Trenul de băi sosește de către Sibiu la orele 6 și 11 a. m. și 7 p. m., ear' de către Alvincz la 4 și 9 a. m și 5 p. m.

Taxa de persoană tour și retour e de 40 bani; pentru copii jumătate.

Odăi mobilate la băi cu următoarele prețuri:

Din 15/V.—15/VI. cu 16—24 cor. lunar. Din 15/VI.—15/VIII. cu 24—32 cor. lun. Din 15/VIII.—15/IX. cu 16—25 cor. lunar.

Serviciul și albituri de pat etc. cu 6 cor. lunar mai mult.

Taxa pentru scaldă.

Bae rece în basin 20 bani.

» caldă de vană 80 »

Pentru copii prețul de jumătate.

Restaurant arangiat modern, mâncări bune, bucătărie pentru bolnavi, beuturi alese, serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul excelentelor substanțe ale apei cât și alte informațiuni să pot cere dela subscrișul.

Ilie Floașiu.

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurile:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fênațele), prepararea fênului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice (Zootehnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de măruntit pământul).
8. Îngrășămintele (gunoarea pământurilor) și Irigațiunile (udarea pământurilor).
- 9—10. Prăsirea paserilor de casă (gălițe, hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicele), găștele, rațele, porumbii (porumbeii).
11. Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovėsul, meiul, hrîșca, cucuruzul (porumbul).
12. Cartoful, napol (sfecla), inul, cânepa, rapita, fasolea, lîntea mazerea, și cultura lor.
13. Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor.

Pretul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația »Bunul Econom«, la librăria W. Krafft în Sibiu la librăria Petru Simion în Arad și la librăria Archidieceșană în Sibiu.

Revênzătorilor se dă rabat potrivit.

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 9—15 Iunie n. 1904

Joi	(9, 10, 11) Brașov.
Vineri	—
Sâmbătă	—
Duminecă	12 Gialacuta.
Luni	13 Cluj. Proștea-mare. Almacherec.
Marți	14 Sălște. Silvașul-de-s. s.
Mercuri	15 Orhei. Gheorghio-S. Miclăuș.

Calendarul vechiu și nou al săptămănei.

Dum. 1 după Rus. a tuturor sfinților glas 8 sft. 1.

Dum.	23 C. Mihail	5 Bonifaciu
Luni	24 C. Simeon	6 Norbert
Marți	25 Ail. c. S. Ioan Bot.	7 Robert
Merc.	26 A. Carp	8 Medardus
Joi.	27 M. Terapont	9 Primus
Vineri	28 C. P. Nichita	10 Margareta
Sâmb.	29 C. M. Teodosiu	11 Varvara

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11.43
Napoleon d'or (20 franci) aur	19.09
20 Marce germane aur	23.52
Bilete germ. 100 Mărci	117.42
„ franceze 100 franci	95.62
„ române 100 lei	94.95
„ rusești 100 ruble	253.75
„ italienești 100 lire	95.50

Prețul făinei din 3 Iunie n. 1904.

Per 50 kgr.					
0	1	2	3	4	5
14.40	13.80	13.20	12.80	12.40	12.00
6	7	7 1/2	8	Tărățe	
11.40	10.70	10.00	5.80	4.10	

Cursul pieții din Budapesta

— în 3 Iunie n. 1904 —

Per 50 kgr.		Per 1 kgr.	
Grâu . . .	8.04 — 8.11	Piment . .	105.00 — 107.00
Săcară . .	6.30 — 6.42	Cassia . .	90.00 — 98.00
Orz . . .	5.80 — 5.95	Cuișoare .	96.00 — 100.00
Mei . . .	5.45 — 5.90	Ghimber .	113.00 — 118.00
Ovăș . . .	5.28 — 5.32	Paprică . .	70.00 — 180.00
Cucuruz .	5.10 — 5.15	Ulei de in	63.00 — 64.00
Răpita . .	10.35 — 10.80	„ de rap.	63.00 — 65.00
Trifoi . .	52.00 — 60.00	„ de lem.	116.00 — 119.00
Lucernă .	55.00 — 60.00	In brut . .	00.00 — 00.00
Mohor . .	9.50 — 10.50	Cânep. br.	64.00 — 70.00
Măzărice .	7.00 — 7.50	Lână nsp.	120.00 — 124.00
Fasole . .	8.50 — 9.25	Migdale .	186.00 — 190.00
Mazăre . .	6.00 — 7.00	Smochine	25.00 — 25.50
Mazăr. coj.	15.00 — 21.00	Alune . .	111.00 — 112.00
Lințe . . .	13.00 — 22.00	Stafide V.	85.00 — 100.00
Păsat . . .	5.75 — 6.00		
Mac . . .	26.00 — 28.00		
Sēm. de in	00.00 — 00.00		
S. de cânep.	8.50 — 9.00	Unt proasp.	1.50 — 2.16
Prune . . .	24.25 — 25.00	Caș Emental	2.10 — 2.20
Lictar . . .	25.25 — 25.50	„ Groer . .	1.20 — 1.40
Untură . .	64.50 — 65.00	„ Trapist .	1.20 — 1.50
Slănină . .	56.00 — 56.50	„ Liptau . .	0.88 — 1.30
Zahar brut	19.45 — 20.30	Brânz. de oac	1.10 — 1.40
Cafea lava	70.00 — 115.00		
Caf. Santos	43.00 — 45.00	Bumbac bal.	00.00 — 00.00
Caf. Portor.	80.00 — 125.00	Portoc. lada	5.50 — 8.50
		Lămâi . .	4.50 — 6.00
		Ouă (1440) lada	66.00 — 78.00
Per 100 kgr.		Per 100 Litr.	
Miere . . .	100.00 — 120.00	Spirit raff.	148.00 — 152.25
Ceară . . .	130.00 — 140.00	Spirit brut	146.00 — 147.25
Nuci . . .	30.00 — 60.00	„ denat.	46.00 — 46.50
Cartofi roza	5.40 — 6.00	Trevere . .	80.00 — 85.00
Cart. galb.	5.00 — 5.75	Sligoviț .	100.00 — 130.00
Ceapă roșie	3.00 — 6.80	Tuică . . .	18.00 — 18.50
Usturoi . .	12.00 — 16.00		
Piper n. . .	150.00 — 152.00		

Redactor-responsabil: **Aurel P. Barcianu.**

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în

Transilvania

(144) la 21-26

Julius Erős

în Sibiu, Strada Cîsnădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericesti etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientios.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustrat.

CUMPENE

pentru comerț, industrie și economie solid și exact lucrate, ofere spre cumpărare I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană

VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)

La cerere se trimite catalog (228) 19-52 ilustrat gratuit și francat.

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben).

La coasa de aur. La coasa de aur.

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
1 bucată K. 1.60 1.60 1.60 2.- 2.-
Bătută costă cu 10 fileri mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul CFJ, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuintată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. In decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. —

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra.

Coase de-acestea cu semnul CFJ să mai pot procura la firmele următoare: Consum Verein, Heltau, Joh. T. Gross, Mühlbach, Regine Buchholzer, Katzendorf, Josef Graef, Schönau, Michael Ehrmann, Marktschelken, Michael Simonis, Langenthal, Carl Waldt, Bolkacs, Joh. Schlattner, K.isd, Joh. K. Schuller, Agnetheln, Jos. Schuster, Frauendorf, Andreas Nemenz, Reichsdorf, W. Prischak, Girsan.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 Fig. 6 à 300 grame.
1 bucată K. —96 —96 1 bucată K. —86 —90 K. 1.—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă garanție pentru fiecare bucată. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, pentru înțepenirea coasei Fig 7. Tocuri de cuți
Fig. 2 13 15 smălțuite pe dinlăuntru și pe
Dimensiunile 34/41 39/33 40/42 m/m dinafară 1 bucată
1 bucată K. —24 —30 —40 K. —40

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Indeoschi recomand: Cuțile americane 1 bucată K. —40. Cuți de Bergamo vinete-inchise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuie de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de Julius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuie de lemn, (141) 1 bucată K. 1.30. 21-52

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

21-52

„AGRICOLA“

însoțire economică de magazin și anticipații
(143) și-a început activitatea în 21-52
HUNEDOARA (Vajdahunyad).

Cancelaria și Magazinul însoțirii se află în casele proprii. Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: grâu, cucuruz, ovăș, țărițe, etc.

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acordă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvacricale).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de case de fer și oțel alui

(195) **R. ÖSZY** 21-52
Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.
Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviează

Deosebită atențiune răzii, că acest aparat de 20

(190)

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împrejuvîndecă boale vechi de ani

21-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, ameteți, tînuturi de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor boale cari la trîtare normă a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca și se retrîmite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat vadarnică, rog a prola a aratul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece ce „Ciasul-Volta“ atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficiuș oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, aprîiat și cercetat. Deja etînitătea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndecosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburî cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42G. colțul strada Kútmán.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprîndere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pămînturi și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai teftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5%.

Credit personal cu giranți și obligație pe 3—10 ani
La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți, pe salare dela K. 1800 mai sus.
La dorință servim cu informațiuni, rugînd marea postală.

(230) **„PECUNIA“** întreprîndere de credit, 21-52
Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt îndrețințat să vînd marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, pînă cînd depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat laptele și 1 sitiță de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cît dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Auffenberg's Centrale**
(226) 21-52 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.
Comandele se trimit spedînd banii înainte sau contra ramburs.

Nou!

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corîspunzătoare.

La fiecare e de lipsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădurar lor și vîntorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocașunea vizitelor de noapte. În fabrice,

morî, pivnîte și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt îprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți suî și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

Cu reflector și lînte măritoare executată foarte fin 5 cor.
Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimit cu rambursă de 21-52

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Profeta 5.